

Niestępski, Jerzy

Rola świętości i kształtowanie postaw chrześcijańskich w nauczaniu biskupa Mikołaja Sasinowskiego

Studia Teologiczne 27, 159-167

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. JERZY NIESTĘPSKI

ROLA ŚWIĘTOŚCI I KSZTAŁTOWANIE POSTAW CHRZEŚCJAŃSKICH W NAUCZANIU BISKUPA MIKOŁAJA SASINOWSKIEGO

Treść: Wprowadzenie; 1. Powołanie do świętości; 2. Pojęcie świętości w ujęciu biskupa Sasinowskiego; 3. Chrześcijańskie przeżywanie dnia świętego; Zakończenie.

Wprowadzenie

Na przestrzeni dziejów kaznodziejstwa w Polsce spotyka się wielu wybitnych głosicieli słowa Bożego. Do ich grona należy biskup Mikołaj Sasinowski, IV Ordynariusz Łomżyński. W bieżącym roku przypada 100 rocznica jego urodzin. Stwarza ona zatem doskonałą okazję do przybliżenia nauczania tej wybitnej postaci. Warto zatrzymać się na zagadnieniu świętości, jako jednym z elementów nauczania biskupa Sasinowskiego.

1. Powołanie do świętości

Wszyscy chrześcijanie jakiegokolwiek stanu i zawodu powołani są do pełni życia chrześcijańskiego oraz do doskonałej miłości. Wszyscy są przeznaczeni do świętości¹. „Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5,48). Jednak droga do doskonałości wiedzie przez krzyż. Nie ma świętości bez wyrzeczenia i bez walki duchowej. Świętość opiera się na zjednoczeniu człowieka z Bogiem. Wspólnota chrześcijańska winna żyć miłością, dlatego Konstytucja o Kościele używa określenia „świętość miłości”². Do niej wezwani są wszyscy³. Ludzie święci, czyli zjed-

¹ KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO, Poznań 1994, 2013.

² JAN PAWEŁ II, *Konstytucja dogmatyczna o Kościele Lumen gentium*, Watykan 1964, 42.

³ TENŻE, *Adhortacja Apostolska o powołaniu i misji ludzi świeckich Christifidelis laici*, Watykan 1988, 16.

noczeni z Bogiem i w Nim między sobą kierując się wzajemną miłością, tworzą najlepszą oraz najmocniejszą społeczność⁴.

Świętość jest uwarunkowana wieloma czynnikami. W niektórych przypadkach zależy od wybranej drogi życiowej. Można stwierdzić, że jej istota polega na miłowaniu Boga i bliźniego⁵. W odniesieniu do wiernych świętość polega na życiu wiarą i miłością⁶. Świętość jest najwyższą jakością ludzkiego życia na ziemi. Mieści w sobie właściwy stosunek do Boga i należy mu cześć oraz jest najwyższym wyrazem doskonałości postawy społecznej, kultury, dobra ojczyzny, poszanowania prawa wspólnego, prawdy oraz piękna. O świętość winni starać się wszyscy, a państwo doceniać i popierać ją, jako najwyższy czynnik jego wewnętrznej siły. W świętości realizuje się pełnia doskonałości duchowej oraz mądrości, mocy, pokoju, radości i wolności. Dla osiągnięcia ładu wspólnego dobra na ziemi jest potrzebna przemiana postaw egoistycznych oraz dążenie do świętości jest wyjściowym elementem budowania nowego ładu dobra⁷.

2. Pojęcie świętości w ujęciu biskupa Sasinowskiego

Biskup Sasinowski w swojej twórczości kaznodziejskiej wypowiadając się na temat świętości akcentuje, że należy do niej dążyć poprzez miłość do innych ludzi. Przypomina słowa Jezusa, który mówi: „Przykazanie nowe daję wam, abyście się wzajemnie miłowali” (J 13, 34). Pasterz wyjaśnia, iż praktyczne stosowanie tego przykazania w codziennym życiu będzie decydowało o naszej wieczności⁸. Powołując się na inne wypowiedzi Pana Jezusa usilnie podkreśla, iż „Bramy nieba otwarte będą jedynie dla tych, którzy pełnili uczynki miłosierdzia w stosunku do innych”⁹.

Biskup odwołując się do Ewangelii św. Jana twierdzi, iż wiara rodzi podwójną miłość do Boga i człowieka. Kto kocha Boga, ten winien miłować bliźniego. Jeśli kto nienawidzi Boga, to nie ma u niego miłości do innych¹⁰. Zatem życie każdego chrześcijanina zgodnie z pragnieniem Chrystusa, po-

⁴ TENŻE, Encyklika *Sollicitudo rei socialis*, Watykan 1984, 28-31.

⁵ W. SŁOMKA, *Świętość*, w: M. Chmielewski (red). *Leksykon duchowości katolickiej*, Lublin – Kraków 2002, s. 868.

⁶ H. WITCZYK, *Encyklopedia chrześcijaństwa*, Kielce 2001, s. 710.

⁷ JAN PAWEŁ II, Encyklika *Sollicitudo rei socialis*, dz. cyt., 28-31.

⁸ M. SASINOWSKI, *Słowo pasterskie z okazji XXVIII Tygodnia Miłosierdzia*, Łomża mps z dn. 23.08.1972, s. 3.

⁹ TENŻE, *Słowo pasterskie na XXXIII Tydzień Miłosierdzia* w: RUŁKD, 40 (1977) nr 10, s. 14.

¹⁰ TENŻE, *List pasterski do młodzieży na Wielki Post*, Łomża (mps) z dn. 27. 04. 1971, s. 5.

winno się ustawicznie przemieniać w miłość czynną. Ordynariusz Łomżyński uważa, iż kierując się taką miłością możemy pomagać bliźnim¹¹. Biskup dodaje wyjaśnienie, iż bez wiary jest rzeczą niemożliwą podobać się Bogu, a więc nie można osiągnąć szczęścia wiecznego. Należy zatem dbać o rozwój nie tylko swojej wiary, ale również troszczyć się o jej wzrost u naszych bliźnich. Tego wymaga od nas przykazanie miłości bliźniego.

Biskup Sasinowski podkreśla, iż Chrystus przekazał nam prawdy wiary i moralności. Dał nam również środki, przy pomocy których możemy ustawicznie dźwigać się i wzrastać w świętości. Środkami tymi są sakramenty święte, a przede wszystkim chrzest, pokuta i Eucharystia. Szczególnie akcentuje rolę i znaczenie Eucharystii. Cytuje słowa, które Jezus wypowiedział na jej temat: „Jeżeli nie będziecie spożywali Ciała Syna Człowieczego i nie będziecie pili Krwi Jego, nie będziecie mieli życia w sobie. Kto spożywa moje Ciało i pije moją Krew, ma życie wieczne, a Ja go wskreszę w dniu ostatecznym” (J 6,53-54). Eucharystia jest wyrazem jego najwyższej dobroci, miłości i miłosierdzia. Nasza odpowiednia postawa wobec sakramentów może być wyjątkową okazją do niesienia pomocy bliźnim¹².

Pasterz zaznacza, „że życie swoje na wieczność zachowa ten tylko, kto z miłości dla Chrystusa i Jego Ewangelii, gotów je ofiarować na ziemi”¹³. Należy podkreślić wyjaśnienie biskupa, iż duchowni jak i świeccy tworzą jeden „organizm Chrystusa”. Wszyscy zmierzają do jednego celu, a więc świętości. Dlatego czyniąc dobrze mamy wspomagać się w wzajemnym dążeniu do Boga i w budowaniu Królestwa Bożego na ziemi¹⁴.

Biskup Ordynariusz zachęca wiernych do częstego przyjmowania Komunii św. Jednocześnie uzasadnia, że „ona jest chlebem mocnych i chyba najlepszym środkiem naszego zjednoczenia z Bogiem, co z kolei daje nam siłę do pojednania się z człowiekiem”¹⁵. Ordynariusz Łomżyński wyraża troskę o rozwój duchowy i dążenie do świętości wszystkich diecezjan. Wyjaśnia, że wszyscy są odpowiedzialni za rozwój duchowy i materialny diecezji oraz jej kulturę a także świętość. Do osób duchownych, jak i wszystkich wiernych różnych zawodów i wieku, kieruje swoją prośbę, aby włączyli się

¹¹ TENŻE, *Słowo pasterskie z okazji 300-letniej rocznicy Objawień Serca Jezusowego w Paray-le-Monial i XXXI Tygodnia Miłosierdzia*, w: RUŁKD 38 (1976) nr1, s. 18.

¹² TENŻE, *Słowo pasterskie na XXXVII Tydzień Miłosierdzia*, w: RUŁKD 43 (1981) nr 4, s. 84-85.

¹³ TENŻE, *List pasterski do wiernych diecezji łomżyńskiej*, Łomża (mps) z dn. 5.06.1970, s. 2.

¹⁴ TENŻE, *Słowo pasterskie z okazji uroczystości 50-lecia istnienia diecezji łomżyńskiej i koronacji figury Matki w Bazylice Sejneńskiej*, s. 24.

¹⁵ TENŻE, *Słowo pasterskie z okazji Wielkiego Postu w Roku Świętym*, w: RUŁKD 36 (1974) 40 nr 5-7, s.35.

do modlitwy o uświęcenie całej diecezji. Pasterz przypomina, iż wiele osób przyniosło Kościołowi kłopoty i wstyd. Jednak nie można ich wykluczyć ze wspólnoty. Takie osoby należy zapraszać na wspólną modlitwę i otoczyć opieką. Trzeba takich ludzi również kochać i pomagać w osiągnięciu zbawienia¹⁶.

Na uwagę zasługuje to, że biskup nakłania wiernych do pogłębiania wiedzy religijnej. Należy również zdobytą wiedzę wcielać w życie codzienne oraz dzielić się nią z innymi. Podkreślając ważność tej sprawy odwołuje się do Konstytucji o Kościele. Trzeba uwypuklić to, iż pasterz przypomina wiernym o ich obowiązku i trosce nie tylko o zbawienie własnej duszy, ale również społeczności, w której żyje. Biskup wyraża swoje przekonanie, że wszyscy ludzie, którzy należą do wspólnoty chrześcijańskiej, powinni sobie pomagać we wzajemnym uświęcaniu¹⁷.

3. Chrześcijańskie przeżywanie dnia świętego

Źródłem, które stanowi podstawę świętowania, jest trzecie przykazanie Boże: Pamiętaj, abyś dzień święty święcił. Bliżej precyzuje tę powinność prawo kościelne¹⁸. Zadośćuczynienie nakazowi świętowania obejmuje dwa obowiązki: uczestniczenie we Mszy św. oraz powstrzymanie się od pewnych zajęć. Mówi o tym Kodeks Prawa Kanonicznego¹⁹. Sobór Watykański II wyjaśnia, że obowiązek uczestniczenia we Mszy św., jest ważnym elementem w chrześcijańskim przeżyciu dnia świętego. Istotną powinnością jest również powstrzymanie się od prac niedozwolonych, bowiem niedziela ma być dniem radości i odpoczynku od pracy²⁰. Sobór Watykański przypomina, że właśnie w tym dniu wierni powinni schodzić się i wspólnie słuchać słowa Bożego, uczestniczyć w Eucharystii²¹. Eucharystia niedzielna

¹⁶ TENŻE, *Słowo pasterskie z okazji uroczystości 50-lecia istnienia diecezji tomżyńskiej i koronacji figury Matki Bożej w Bazylice Sejneńskiej*, dz. cyt., s. 23.

¹⁷ TENŻE, *List pasterski do młodzieży na Wielki Post*, dz. cyt., s. 8.

¹⁸ KODEKS PRAWA KANONICZNEGO, Poznań 1983 r., kanon 1247. *W czasie sprawowania posługi przez biskupa M. Sasinowskiego obowiązywał kodeks z 1917.*

¹⁹ T. BOJKOWSKA, *Świętowanie niedzieli w polskich dokumentach posoborowych*. Chrześcijanin a Współczesność, 9 (1985) nr 1, s. 73; Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917, Roma 1929 kanon 1248.

²⁰ SOBÓR WATYKANSKI II, *Konstytucja o liturgii świętej Sacrosanctum Concilium*, Watykan 1963, 106.

²¹ TAMŻE, 6.

wiąże się z obowiązkiem uczestnictwa całej wspólnoty²². Wszyscy wierni podczas Eucharystii są wezwani do świadomego, pobożnego i czynnego w niej uczestnictwa²³. Właściwie przeżyta Eucharystia ma największy wpływ na formowanie postaw wiernych w parafii, a równocześnie każdy wierny może ubogacić wspólnotę swoim osobistym świadectwem²⁴.

Konstytucja o liturgii świętej poucza: „Liturgia, przez którą szczególnie w Boskiej Ofierze Eucharystycznej - dokonuje się dzieło naszego Odkupienia, w najwyższym stopniu przyczynia się do tego, aby wierni życiem swoim wyrażali oraz ujawniali innym Misterium Chrystusa i rzeczywistą naturę prawdziwego Kościoła. Równocześnie w przedziwny sposób umacnia ich siły do głoszenia Chrystusa i tak znajdującym się poza Kościołem ukazuje go, jako sztandar wzniesiony dla narodów, aby rozproszone dzieci Boże zgromadziły się w jedno”²⁵. Uczestnictwo w niedzielę we wspólnej celebracji Eucharystii jest świadectwem przynależności do Chrystusa i Jego Kościoła oraz zachowania wierności Chrystusowi a także Kościołowi. Wierni potwierdzają w ten sposób swoją komunie w wierze i miłości. Wspólnie świadczą o świętości Boga i nadziei zbawienia. Umacniają się nawzajem pod przewodnictwem Ducha Świętego²⁶. W niedzielę oraz w inne dni świąteczne nakazane wierni powinni powstrzymać się od wykonywania prac lub zajęć, które przeszkadzają oddawaniu czci należnej Bogu, przeżywaniu radości właściwej dniowi Pańskiemu, pełnieniu uczynków miłosierdzia i koniecznemu odpoczynkowi duchowemu oraz fizycznemu. Obowiązki rodzinne lub ważne zadania społeczne stanowią słuszne usprawiedliwienie niewypełnienia nakazu odpoczynku niedzielnego. Wierni powinni jednak czuwać, by nieuzasadnione powody nie prowadziły do nawyków niekorzystnych dla czci Boga, życia rodzinnego oraz zdrowia²⁷.

Biskup Mikołaj Sasinowski podejmując problematykę chrześcijańskiego przeżycia dnia świętego odwołuje się do Pisma św. Przytacza fragment z Księgi Rodzaju, w której jest mowa, iż „Bóg błogosławił ów siódmy dzień i uczynił go świętym; w tym bowiem dniu odpoczął po całej swej pracy”

²² JAN PAWEŁ II, *List apostolski do biskupów, kapłanów i wiernych o świętowaniu niedzieli Dies domini*, Watykan 2000 34.

²³ BENEDYKT XVI, Posynodalna adhortacja apostolska *Sacramentum Caritatis*, Kraków 2007, s. 53.

²⁴ JAN PAWEŁ II, *List apostolski do biskupów, kapłanów i wiernych o świętowaniu niedzieli Dies domini* dz. cyt., (34-49).

²⁵ SOBÓR WATYKANSKI II, *Konstytucja o liturgii świętej Sacrosanctum Concilium*, dz. cyt., 2.

²⁶ KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO, dz. cyt., 2182.

²⁷ TAMŻE, 2184 –2185.

(Rdz 2,2). Biskup przypomina, że Pan Bóg w rozmowie z Mojżeszem kilkakrotnie podkreśla święcenie dnia świętego. W księdze Powtórzonego Prawa Bóg między innymi mówi: „Będziesz zważał na szabat, aby go święcić, jak ci nakazał Pan i Bóg twój. Sześć dni będziesz pracował i wykonywał wszelką twą pracę, lecz w siódmym dniu jest szabat Pana, Boga twego” (Pwt 5,12-14). Biskup zwraca również uwagę na słowa zawarte w Księdze Wyjścia: „Przeto zachowujcie szabat, który winien być dla was świętością... i każdy kto by wykonywał pracę w tym dniu, będzie wykluczony ze swojego ludu” (Wj 31,14). Ordynariusz Łomżyński poucza, że w Starym Testamencie dniem świętym dla żydów był szabat – sobota.

W Nowym Testamencie dla chrześcijanina dniem świętym jest niedziela. W istocie swej wszakże chodzi o to samo. W niedzielę zatem, czy też w inne dni świąteczne, powinniśmy mieć możliwość złożenia Bogu Najwyższemu należną mu cześć i uwielbienie.

Warto zauważyć, iż Biskup dla potwierdzenia ważności problemu, jakim jest chrześcijańskie przeżycie dnia świętego, odwołuje się również do Pisma św. Nowego Testamentu. Szczególnie opiera się na wypowiedzi Jezusa zawartej w Ewangelii św. Jana, która mówi o zachowaniu przykazań Bożych: „Kto ma przykazania moje i zachowuje je, ten Mnie miłuje. Kto zaś Mnie miłuje, ten będzie umiłowany przez Ojca mego, a również Ja będę go miłował i objawię mu siebie (J 14,21). Stwierdza, że w Piśmie św. często mówi się o przykazaniu trzecim²⁸.

Biskup Ordynariusz podkreśla, że Kościół Katolicki przez całe swoje dzieje przywiązywał i nadal przywiązuje wagę do właściwego uszanowania dnia świętego. Dostrzega w tym doniosłą rolę wychowawczą zarówno dla poszczególnych jednostek jak i całej ludzkiej społeczności. W związku z tym pasterz zwraca uwagę, iż celem i zadaniem katolików jest dobre wykonanie obowiązków wobec Boga, bliźniego, samego siebie oraz społeczeństwa. Dlatego trzeba być złączonym z Chrystusem, aby należycie wykonać zadania nam powierzone przez Boga. Pasterz usilnie akcentuje, że obowiązkiem chrześcijanina jest uczestnictwo we Mszy św. w niedzielę i święta.

Niedziela jest najstarszym i pierwszym dniem świątecznym, który należy tak przedstawić oraz wpoić w pobożność wiernych, aby stał się również dniem radości i odpoczynku od pracy²⁹.

²⁸ M. SASINOWSKI, *Słowo pasterskie na Wielki Post 1982*, w: RUŁKD 44 (1982) nr 2, s. 62-63.

²⁹ SOBÓR WATYKANSKI II, *Konstytucja o liturgii świętej Sacrosanctum Concilium*, dz. cyt., 106.

Ordynariusz Łomżyński odnosząc się do myśli soborowej stwierdza, że niedziela napełnia duszę ludzką radością tylko wtedy, kiedy jest przeżyta prawdziwie w duchu Bożym. „Ona przynosi nam to, co najważniejsze; samego Jezusa Chrystusa, jako nasz pokarm na życie wieczne”³⁰.

Warto zaznaczyć, iż biskup Mikołaj wskazuje na negatywne zjawiska dotyczące przeżywania dnia świątecznego. Przestrzega także przed pojawiającymi się niebezpieczeństwami, które próbują zlaicyzować dzień święty i uczynić go podobnym do każdego innego. Pod wpływem tych doktryn, zaczęła powoli słabnąć wrażliwość ludzkiego serca na wymóg Bożego Prawa i potrzeb człowieczej natury. Człowiek często szuka przyczyn, które by go usprawiedliwiły od powinności uczestniczenia w Eucharystii niedzielnej. Według biskupa niektóre, z nich są obiektywnie słuszne, jak np. choroba, obowiązek opiekowania się niemowlętami lub domem, zbyt wielka odległość od miejsca odprawiania Mszy św. Pasterz usilnie podkreśla, że od uczestnictwa w Eucharystii nie zwalnia nas nigdy lenistwo oraz chęć większego zarobku. Nie można również usprawiedliwiać z nieobecności tych osób, które uczestniczą w koloniach letnich. Należy zauważyć stanowczy apel pasterza do wiernych, żeby wpłynęli na ludzi organizujących rozrywki, by zrozumieli, „że program jest dla człowieka, a nie człowiek dla programu”. Trzeba zacząć szanować czas nabożeństw, by młodzieży wierzącej nie utrudniać spełniania ich obowiązków religijnych. Biskup w związku z tym podkreśla, że obowiązek uczestniczenia we Mszy św. dotyczy wszystkich, poczynając od siódmego roku życia³¹. Wyjaśnia, że niedzielne uczestnictwo w Eucharystii jest nie tylko zjawiskiem pewnej obyczajowości chrześcijańskiej, czy tradycji, którą można sobie pomijać lub nawet lekceważyć. Każdy ma obowiązek bardzo wysoko cenić je i sumiennie tę powinność wypełniać³².

Biskup Mikołaj Sasinowski powołując się na naukę Soboru Watykańskiego II zawartą w Konstytucji o liturgii świętej zwraca się do kapłanów, aby poprzez odprawianie większej ilości Mszy św. ułatwili wiernym spełnianie obowiązku chrześcijańskiego. Mają również lud Boży odpowiednio przygotować do uczestnictwa w liturgii św. w taki sposób, aby wierni brali czynny udział w Eucharystii. Powinni kształtować się poprzez słowo Boże oraz przyjmowanie Ciała Pana Jezusa. Ich powinnością jest także razem z kapłanem uczyć się samych siebie składać w ofierze z pomoc łaski Chrystusa, z każdym dniem doskonalić się w zjednoczeniu z Bogiem i wzajemnie ze sobą³³.

³⁰ M. SASINOWSKI, *Słowo pasterskie na Wielki Post 1982*, dz. cyt., s. 63.

³¹ TENŻE, *Słowo pasterskie na Wielki Post 1977*, *Łomża (mps) z dn. 2.10.1977*, s. 2.

³² TENŻE, *Słowo pasterskie na XXXII Tydzień Miłosierdzia*, w: 38 (1976) nr11, s. 6.

³³ TENŻE, *Słowo pasterskie na Wielki Post 1977*, dz. cyt., s. 2-4.

Pasterz akcentuje, że siódmy dzień wolny od pracy jest również podstawowym wymogiem prawa naturalnego. Dodaje również, że siódmy dzień daje okazję do spędzenia czasu wolnego wraz z całą rodziną w atmosferze miłości i przeżyciu wspólnoty rodzinnej³⁴. Biskup wyraża to w następujący sposób: „każdy człowiek, zgodnie z wymogami prawa naturalnego i Bożego ma obowiązek w dniu świętym zrealizować trzy zasadnicze cele. Pierwszy cel ma charakter duchowo-religijny czyli oddanie hołdu Stwórcy – Bogu. Drugi natomiast, to troska o fizyczny odpoczynek dla swojego ciała, które po całotygodniowej pracy musi regenerować siły fizyczne, by w następnym tygodniu z niemniejszą energią podjąć trud codziennej pracy. I wreszcie trzecim celem świątecznego odpoczynku jest integracja rodziny. Chodzi o to, aby cała rodzina mogła się razem zebrać i w obecności Boga przeżyć dar wspólnoty. I mieć sposobność radowania się wzajemnie wspólnym odpoczynkiem oraz do omówienia rodzinnych spraw”³⁵.

W opinii Ordynariusza Łomżyńskiego obowiązek powstrzymania się od pracy dotyczy każdego człowieka bez względu na to, czy jest on właścicielem, najemnym pracownikiem w gospodarstwie lub przedsiębiorstwie. Biskup podkreśla wielką dobroć Boga zawartą w przykazaniu: „Pamiętaj, abyś dzień święty święcił”, który staje w obronie każdego pracującego człowieka, chroniąc go przed wyczerpaniem i egoizmem³⁶. Pasterz uzasadnia, że ci, którzy podejmują pracę w niedziele lub święta, mimo że nie zachodzi taka konieczność, naruszają poważnie prawo Boże i popełniają grzech. Osoby, które odważają się zmuszać innych do podejmowania pracy w niedzielę i święta, obarczają się jeszcze większą winą moralną. Podkreśla przy tym, że takie postępowanie sprawia, iż katolicy przestają dawać świadectwo wiary i narażają swe zbawienie³⁷.

Biskup daje konkretne wytyczne wiernym odnoszące się do uświęcania dnia świętego. W tym dniu każdy zobowiązany jest uczestniczyć w ofierze Mszy św. i powstrzymać się od wszelkich prac ciężkich. Usilnie podkreśla, iż obowiązek uczczenia dnia świętego jest nakazem samego Boga. Kto ten nakaz lekceważy, grzeszy ciężko, ponieważ narusza Boże prawo w rzeczy bardzo ważnej. Jadącym na wycieczkę, kolonie letnie bądź zimowe poleca, aby nie zapominali o obowiązku uczestniczenia w Eucharystii. Powinni więc dołożyć starań, aby znaleźć czas na wypełnienie powinności chrześci-

³⁴ TENŻE, *Słowo pasterskie na Wielki Post 1982*, dz. cyt., s. 64.

³⁵ TENŻE, *Słowo pasterskie na Wielki Post 1977*, dz. cyt., s. 1.

³⁶ TENŻE, s. 3.

³⁷ M. SASINOWSKI, *Słowo pasterskie na Wielki Post 1982*, dz. cyt., s. 64.

jańskich. Pasterz przypomina, że jest to dzień, w którym przez modlitwę i pogłębienie wiedzy religijnej należy w szczególny sposób oddawać chwałę Bogu. Najlepiej można to czynić w zespołach tzw. grup nieformalnych jak liturgiczna służba ołtarza, oazy, tercjarstwo, kółka żywego różańca itp.³⁸.

Zakończenie

W konkluzji można stwierdzić, że biskup Mikołaj Sasinowski głosząc słowo Boże miał na celu doskonalenie wewnętrzne wszystkich, których Bóg powierzył Jego pasterskiej trosce.

W swojej twórczości homiletycznej drogę do świętości ukazywał w oparciu o nauczanie Soboru Watykańskiego II. Biskup troszcząc się o formowanie właściwych postaw u swoich diecezjan, wskazywał im środki prowadzące do świętości. W nauczaniu biskupa Sasinowskiego droga do świętości wiąże się z odpowiedzialnością za poziom życia duchowego u bliźnich.

THE ROLE OF HOLINESS AND THE FORMATION OF CHRISTIAN ATTITUDES IN THE TEACHING OF BISHOP MIKOŁAJ SASINOWSKI

SUMMARY

Bishop Mikołaj Sasinowski in his preaching of the word of God wanted to lead to internal perfection all of those whom God placed in his pastoral care.

In his homiletic output he showed the road to holiness on the basis of the teaching of the II Vatican Council. Wanting to form the correct attitudes of the faithful of his Diocese, he showed them the means leading to holiness. In the teaching of Bishop Sasinowski we can find that the way to holiness is connected to the responsibility for the level of the spiritual life of one's brethren.

³⁸ TENŻE, *Słowo pasterskie na Wielki Post 1977*, dz. cyt., s. 6.